

11

Ufuk Denizhan İzmir

Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Adım Ufuk Denizhan, 1967 Bergama doğumluyum. Üç kardeşiz. Ben dört yaşlarındayken babam Almanya'ya işçi olarak gitmiş. Sonradan beni ve annemi yanına aldirmiş. O zamanlar tek çocukmuşum. Annem, erkek kardeşime hamile kaldığında Türkiye'ye gelip doğumunu burada yapmış. Kız kardeşim, en küçüğümüz, o Almanya'da doğmuş. İlkokula önce Almanya'da başladım. Ailem Türkçeyle ilgili sorunlar yaşayacağımı düşünerek beni sonradan İzmir'e gönderdi. İzmir'de büyükannemlerin yanında kaldım. İlkokul biri de İzmir'de tekrar okudum. Türkçe okuma - yazmayı öğrendim. Sonra Almanya'ya geri döndüm. Eskiden bizim dönemimizde ilköğretim diye bir kavram yoktu. O zamanlar sadece ilkokul zorunluydu. Annem de babam da ilkokul mezunlardılar. Tabi şöyle de bir tabir vardı: "Hiç olmazsa bir ilkokul diploması olsun." Almanya'da o zamanlar ilkokul dört yıldır. Dördüncü sınıfı Almanya'da bitirdikten sonra ailem beni tekrar İzmir'e gönderdi. İlkokul beşi İzmir'de okudum, ilkokul diplomamı aldım. Hani ilerde okumazsam en azından ehliyet alabileyim mantığıyla düşünmüş ailem. Beşinci sınıfı bitirip tekrar Almanya'ya döndüm.

Ailenizin kökeni neresi?

Benim babamın kökeni Muğla. Aslen Muğla Yatağan'ın Kavaklıdere Köyü'nden. İş imkânlarının biraz kısıtlı olması sebebiyle önce amcam bir şekilde Bergama'ya gitmiş; kalaycılıkmiş mesleği. İyi para kazanmaya başlayınca babamı da çağırmiş. Babam da oraya gitmiş. Anne tarafım daha

çok Yörük, Balıkesir Savaştepe tarafından. Onlar da bir şekilde Bergama'ya göçmüşler. Tabii oralar yakın bir bölge, Balıkesir ve Bergama tarafı.

Klasik eski eş bulma anlayışıyla, tanıdık vasıtasıyla tanıştırmışlar. Evlenmişler. Babam ve babamın ailesi de oraya yani Bergama'ya taşınmışlar. Orada kendi evlerini almışlar. Nüfuslarını da oraya almışlar. Her ne kadar babam köken olarak Muğlalı olsa da kayıtlarımız hep Bergama diye geçiyor. Babam 1964 yılında Almanya'ya gitmiş. O zamanlar yurtdışına gidip çalışmak gibi bir eğilim varmış. Çünkü Türkiye'de o dönemde iş olanakları, ekonomi çok kötü durumda.

Türkiye'ye neden geri döndünüz?

Almanya'da lise ikiyi bitirdikten sonra, ailem artık yurtdışında yaşamamanın zorluklarından ve aileye karşı olan özlemlerinden Türkiye'ye dönmek istediler. Diğer bir etken de 1980'lerden sonra Avrupa'da milliyetçilik akımının tavan yapmış durumda olmasıydı. Yabancılara karşı özellikle Almanya'da çok büyük şiddet olayları baş göstermeye başlamıştı. Bunlardan dolayı ailem Türkiye'ye kesin dönüş yapmaya karar verdi; ancak benim de okulum olduğu için neyin doğru olduğundan emin olamadılar. Kendileri dönmeden önce beni Türkiye'ye gönderdiler. Ben bu konuda birtakım sıkıntılar yaşarsam tekrar Almanya'da yaşamaya devam ederiz mantığıyla. Bu yüzden ben Almanya'da lise ikiyi bitirdikten sonra Türkiye'ye geldim. Seviyemi belirlemek için beni bir sınava soktular. Şu an Milli Eğitim Bakanlığı yurtdışında eğitim gören öğrencilerin, oradan getirdikleri belgelerle hangi dersleri gördüklerini tespit edebiliyor. O zamanlar okullarda bir komisyon kuruluyordu. Türkçe, matematik gibi derslerden öğretmenler yazılı ve sözlü sınav yapıyorlardı. Bu komisyon karar veriyordu o öğrencinin seviyesine. Beni böyle bir sınava tabi tuttular. Ancak genel karara göre Türkçem yetersizdi. Komisyon 8. sınıftan tekrar başlamama karar verdi. Ailem bu duruma hem üzüldü hem sevindi. Benim için yıl kaybıydı; ancak biraz geriden başlayarak eksiklerimi tamamlayabilecektim.

Geri dönüşünüz sizi nasıl etkiledi?

O dönemde dille ilgili sorunlar yaşadığım gibi, farklı yerde yaşamanın zorluklarını da yaşadım. 15-16 yaşında bir gençsin, ergen çağdasın, kimseyi tanımıyorsun, ailen yurtdışında, sen burada nadiren gördüğün teyzen, dayın, bir kaç hafta gördüğün insanlarla, anne baba yarısı denen ancak senin için sokaktaki herhangi biri olan insanlarla yaşamak ve onların şartlarına uymak zorundasın. Arkadaş çevren de yok, öğretmen çevren de. Büyük bir kao. Kendini çok yalnız hissediyorsun. Konuştukları bazı şeyleri anlayamıyorsun. Kendini tam olarak ifade edemiyorsun, kapana kısılmış gibisin. İşte o dönemde çok büyük sorunlar yaşadım. Çevrendeki insanlar sana Almancı diyor, senin ekonomik şartlarının daha iyi olduğunu biliyor ve sana çoğunlukla arkadaşlık yaklaşımları istifade etmek amaçlı oluyor. Bu onları mutlu ediyordu; çünkü senden bir şey alıyorlardı. Bu beni mutlu ediyordu; çünkü en azından onlara yaklaşılabileceğim bir koz vardı elimde. Yurtdışından çikolatalar getirip dağıtıyordum. Gittiğim her yerde masrafları ben karşılıyordum. Kötü bir tabir belki ama parayla arkadaşlıklarını satın alıyordum. Kötü alışkanlıklar da başladı. Sigara içmek gibi. Okuldan kaçmak. Almanya'da her şey çok daha düzenli ve çok daha disiplinliydi. Yani değişik tabirler değişik şeyler. Birçoğunu anlamıyorum. Kullanıyorlar ben de kullanıyorum; ama doğru mu yanlış mı kullandığımı ben de bilmiyorum. Bu yüzden hem adapte olmakta hem de dil anlamında çok sıkıntı çektim. O dönemler birine ihtiyaç duyduğum dönemlerdi.

Almanya'daki Türklere sizce anadilinde eğitim verilmeli mi?

Evet. Verilmeli ve veriliyor da. Benim zamanımda bu çok ama çok azdı. Alabileceğimiz kadar çok Türkçe dersi yoktu. Benim oradan geldiğimde Türkçem zayıftı. Bu da öğrenim hayatımda üç dört yıllık bir kayba sebep oldu. Şimdi daha fazla ders var. İş ilişkileri de çok geliştiği için yurtdışında yaşayan Türk çocukları hem dini anlamda hem kültürel anlamda, bizim zamanımızdakinden daha şanslılar.

İnternet iletişim ağları artık o kadar ilerlemiş durumda ki bizim o zamanlar hasret kaldığımız veya merak ettiğimiz, öğrenme şansımızın olmadığı birçok şeyi artık öğrenebiliyorlar. Orada yaşayan Türklerin sayısı da arttı. Burada

çalışıp burada üniversiteyi bitirip yurtdışında çalışan çok eğitimli insanlar var. Onlar çocuklarına o kültürü de kendi kültürlerini de öğretebiliyorlar. Dolayısıyla bizim kaybettiğimiz, yakalayamadığımız veya öğrenemediğimiz birçok şeyi artık öğreniyorlar. Türkiye'nin bu konuda çok şey yaptığını düşünüyorum. Oradaki kültür ataşelerimiz de çok aktif çalışıyorlar. Belki bunu ekonomi için, Türkiye'yi tanıtalım diye yapıyorlar ama kültürel anlamda da çok şey öğretiyorlar.

Almanya'da yaşayan Alman ya da Türk dostlarınız var mı?

Evet, Almanya'da yaşayan Türk, Alman arkadaşlarım var. Onlarla ara ara görüşüyoruz. Bir taraftan da aileme dua ediyorum, iyi ki Türkiye'ye dönmeye karar vermişler diye. Maalesef o dönemin etkisinde kalıp yozlaşan arkadaşlarım var. Arkadaşlarımdan yabancıyla evlenip, çocuğu olan ve sonra ayrılan bunun yanında uyuşturucu kullanan - ki biliyorsunuz bu Avrupa'da çok yaygın hatta bazı ülkelerde serbest - bundan dolayı da hayatını kaybeden arkadaşlarım var. Bu yüzden aile yapısı zarar gören arkadaşlarım var. Bunun yanında kendisini destekleyen insanlar bulamadığı için aşırı sağ ya da sol uçlara kaymış arkadaşlarım da bulunuyor. Maalesef arkadaşlarımdan çok azı gerçekten mantıklı ve mutlu. Burada olsalardı belki çok daha farklı hayatları olabilirdi.

Almanya'da ayrımcılığa uğradınız mı?

Evet, maalesef ayrımcılığa maruz kaldım. Daha önce de bahsetmiştim, benim gençlik ve çocukluk dönemlerimde milliyetçilik akımları oldukça zirvedeydi. Örneğin; benim, çok üzülerek söylüyorum, bu nedenledir ki sporla çok fazla ilişkimin olamamıştır. Spor hiç yapmadım. Sporla ilgili hiçbir bilgim yok.

Türkiye'de şöyle bir şey var: Bütün erkekler futbol oynar, mutlaka fanatığı olduğu bir takım vardır. Benim öyle bir fanatizmim ya da futbolla ilgili bir bilgim olmadı. Mesela, Türkiye'ye döndükten çok sonra yüzme öğrendim. Çocukluğumda ya da gençliğimde herkes havuza giderken ben gitmedim. Az önce bahsettiğim bu eksikliklerin sebebi de işte o bahsettiğim milliyetçilik akımından kaynaklanıyordu. Ailem beni korumak adına dışarıdan

soyutladılar. Sosyal aktivitelere çok fazla izin vermediler. Çünkü o dönemlerde yabancı düşmanlığı çok fazlaydı. Ev yakmalar, zarar vermeler, çocuk kaçırmalar gibi birtakım olumsuzluklar olmuştu. Zaman zaman hala oluyor. Geçen yıl ortaya çıkan ve Almanların dönerci cinayetleri dedikleri ve anayasayı koruma kurumundan kişilerin de içinde bulunduğu Neonazi terör örgütü sekizi Türk dokuz yabancıyı öldürmüştü. Avrupa Birliğinin bu konudaki duyarlılığı çok üst noktalarda. Bu birliğin kuruluş amacı tam da bu zaten. Birçok üyesi var. Ülkeler arasındaki sınır ilişkileri kalktığı için Avrupa'da çoğu şey eskisi gibi değil artık. Mesela 'Senin annen, baban kim?' dediğimiz zaman 'Benim annem Fransız, babam İtalyan' veya 'Annem Alman, babam Türk' cevaplarıyla karşılaşabiliyoruz. Yani Almanya artık çok daha kozmopolit bir yapıya dönüştü. Milliyetçiliğin çok fazla etkisi yok. Yine de, çok küçük bir grup hala 'Bizim kanımız, kökümüz şudur, biz onu koruyacağız' diyor. Bu tür şeyler Avrupa ülkelerinin çoğunda aşıldı. Farklı kökenden herkes birbiriyle evleniyor, birlikte yaşıyor. Milliyetçilik o kadar ön planda değil. Ama o dönemde öyle değildi. Emniyet güçlerinde çalışan polis bile yanından geçerken sizin görünüşünüzden yabancı olduğunuzu anladığı anda tokat atıp da geçebiliyordu. Bu derece vardı yabancı düşmanlığı. Onlara göre yabancıysan bir numaralı zanlı, suçlu veya bir suç işleme potansiyeline sahip kişiydin. Bu gözle bakılıyordu o dönemde. Bu yüzden ailemde böyle bir koruma içgüdüğü vardı. Yine bu yüzden çok fazla sosyal olamadık. Bir de sosyal ilişkileri zayıf biri olarak o yaşta Türkiye'ye geldiğimi düşünürseniz ne kadar çok zor zamanlar geçirdiğimi anlayabilirsiniz.

Burada Almancı olarak ayrımcılıkla, aşağılanmayla, dışlanmayla karşılaştınız mı?

Türkiye'de Almancılık dönemselsel olarak farklılık gösteren bir şey. Türkiye ekonomisinin biraz daha zayıf olduğu, işsizliğin biraz daha fazla olduğu, 1980 öncesinde durum farklıydı. Sonradan birçok şey Türkiye'de değişti, farklılaştı. 1983'lerden itibaren Türkiye'nin dış dünyayla ilişkisi arttı.

Çocukluğumda Almanya'da herkesin evinde bir televizyonu varken Türkiye'de her mahallede belki bir ailenin evinde televizyon olabiliyordu. O zamanlar Avrupa'da herkesin evinde doğal olarak telefon bağlıken,

Türkiye’de yoktu. Mesela çok iyi hatırlıyorum. 1970li yıllarda Türkiye’ye izne geldiğimizde babam Türkiye’deki eve telefon bağlatmak için PTT’ye başvuruda bulunmuş, belli bir miktar kaparo vermiş ve kaydını yaptırmıştı ve eve telefon bağlama sırası bize babam rahmetli olduktan iki yıl sonra gelmişti. Babam 1987’de rahmetli oldu. Yani evinize telefon bağlanması için on altı on yedi yıl bekliyordunuz ve Avrupa’da herkesin evinde telefon vardı. Buraya geldiğimizde birçok şey eksikti.

O zamanki Türkiye’de Almanya’da ya da başka ülkelerde çalışan Türk işçilerine geldiklerinde sadece para gözüyle bakılıyordu. “Almancılar geldi, dolarcılar geldi, markçılar geldi.” O zamanlar tabii Euro yoktu Mark vardı Almanya’da. “Bunlarda mark çoktur. Biz bunlara 30 bin liralık evi, tarlayı 50 bin liraya satarız. Biz bunların sırtından para kazanırız. Bunlarla ortak iş yaparız.” gibi konuşmalar olurdu. Türk sinemasında o konular çok işleniyordu. İnsanların o dönemde bakış açısı buydu. Biz her izne Türkiye’ye tatile geldiğimizde akrabalarımıza, eş dostumuza Alman çikolataları, Alman şekerlemeleri falan getirirdik. Bunlar buradakiler için çok acayip bir şeylerdi. Şimdi bakıyorsunuz Avrupa ülkelerinde ya da Amerika’da satılan birçok şey Türkiye’de de var. Şimdi insanlar yurtdışında çalışıp da dönen insanlara öyle bakmıyorlar. Şimdiki bakış açıları eskisi gibi değil.

Kendinizi hangi kültüre daha yakın hissediyorsunuz?

Kendimi kesinlikle Türk kültürüne çok daha yakın hissediyorum; ama içimde - Alman diyemeyeceğim - Avrupa kültüründen bir şeyler var. Avrupa toplumuyla kendi Türk toplumumu karşılaştırma şansına sahip olduğumdan kendi toplumumuzun düşünce tarzının, bakış açısının ne kadar geride kaldığını görebiliyorum.

Toplumumuzun kendini çok iyi geliştirmesi gerektiğini düşünüyorum. Başka insanların söylediklerini ve yaptıklarını çok fazla takip ettiklerini düşünüyorum. Kendi fikirleriyle kendi doğrularını yaşamıyorlar bana göre. Hala birinin çaldığı düdüğün arkasından koşuyor gibiler. Daha araştırmacı, daha çok okuyan kişiler olmalı. Her şeyi; din, siyaset, yaşam, kültür vb. okuyarak, görerek öğrenmeliler. Toplumumuz için üzülüyorum. Öğretmen olmayı da belki biraz da bu yüzden istedim. Hem inanan hem de sosyal

demokrat olabilen insanlar yetiştirmek istiyorum. Hatta öğrencilerimle asla tartışmadığım bazı konular var. Bunlardan biri siyaset diğeri de dindir. Buna çok dikkat ediyorum. Bunları insanların kendi özgür iradeleriyle, akıllarıyla kendi doğrularını bulmaları gereken iki konu olarak görüyorum. Doğruyu, gerçeği benden değil kitaplardan okuyarak bulmaları gerektiği yönünde onlara yol gösteriyorum.

Avrupalıların düşünce tarzları bize henüz daha tam uygun değil. Tam uygun değil derken kastım düşünce özgürlüğü. Mesela orada işyerinize gittiğinizde size soruyorlar: “Hangi mezheptensin? Hangi adreste oturuyorsun?” Mezhebinizin dâhil olduğu kiliseye maaşınızından her ay belli bir miktar para kesiliyor. Ama bunun yapılmasını istemiyorsanız ya da maddiyatçıysanız işyerine “Ben dinsizim, para kesilmesini istemiyorum.” diyebiliyorsunuz. Bunu Türkiye’de kendi toplumumda söyleyemem. İşte böyle bir farklılık var.

Orada insanlar her türlü fikre saygı duyuyorlar. Sizle konuştuklarında sizin yanlış düşündüğünüzü düşünüyorlarsa size doğruyu anlatmaya çalışıyorlar; ama sizi ne aşağılıyorlar ne de toplumun dışına itiyorlar.

Biz onlar kadar özgür olabilir miyiz, bilmiyorum. Ama onlara yakın bir özgürlüğe de sahip olabiliriz zaman içinde. Ortak çok fazla bir şeyimiz olduğunu düşünmüyorum. Yaşam tarzımız farklı, dünyaya bakış açımız farklı. İnanmayacaksınız ama bazı konularda biz onlardan çok daha fazla ileriyiz. Mesela Fransa dünyada ilk kez yasalarla özgürlük, hak, hukuk getiren bir ülkedir. Ama aynı Fransa “Soykırımı Türkler yapmamıştır.” diyenlere bugün hapis cezası da verebiliyor.

Almanya’ya dönmeyi düşünüyor musunuz?

Oraya dönmeyi asla düşünmüyorum. Çok özür dileyerek bir şeyi daha eklemek istiyorum. Mesela, bu yaşa geldim hiç unutmadığım bir anım var. Biz lisede okurken derste öğretmenimiz bir konu açtı. Yanlış hatırlamıyorsam ekonomi dersiydi. Aramızda tartışmamız için ekonomiyle ilgili bir soru sordu: “Finans durumları nasıl? Ülkede ekonomi nasıl gidiyor? Siz ne düşünüyorsunuz?” diye. Alman bir sınıf arkadaşım kalkıp bu tartışma konusu içinde “Bu pis Türkler olmasaydı ülkemizde bu kadar işsizlik, bu

kadar çok ekonomik sıkıntı olmazdı.“ dedi. O gençlik ateşiyle biz bayağı tartıştık. Belki otuz yıl geçti ama bakın hala unutamıyorum. Hala içimde böyle olumsuz duygular var ve bunlar içimde derin yaralar açtı. O yüzden özlem duymuyorum. Çocukluğumu geçirdiğim yer olduğu için arada bir gittiğimde ‘İşte şu okula gitmişim, şurada alışveriş yapmışım, eskiden bu yoktu, bu kiliseyi hatırlıyorum’ gibi nostaljik anlar yaşıyorum. Mesela eşim hiç yurt dışına çıkmadı. Emekli olacak diye yeni pasaport başvurusu yaptı. Kismetse belki bu yaz eşimle de gidip çocukluğumu geçirdiğim yerleri bu kez de onunla dolaşmak istiyorum. Ama bu dediğim gibi sadece turistik amaçlı, gezi niteliğinde.

Almanca öğretmeni olup da orada yaşayan birçok arkadaşım var. Çünkü Milli Eğitim Bakanlığı’nın ülkeler arası anlaşmaları var. Yabancı öğretmenler bizim ülkemizde çalışabildiği gibi bizim öğretmenlerimiz de bakanlıkça görevlendirilip orada çalışabiliyorlar. Ama ben böyle bir şeyi hiç düşünmedim. Orada uzun süre yaşamayı istemiyorum.

Eşinizden, onunla tanışmanızdan söz eder misiniz?

Eşim ve ben çocukluk arkadaşız. Ege Bölgesi’nde, ahretlik diye bir kavramı vardır. Erkeklerde sağdıçlık, bayanlarda ahretlik denir. Tabiri caizse kan kardeşlik gibi. Benim annemle eşimin annesinin böyle bir ilişkisi vardı. Annemle eşimin annesi ahretlikti. Beraber ilkokula gitmişler, aynı mahallede büyümüşler. Yani eşimin annesi, benim ahret annemdi. Onlar çocukluk arkadaşydı, dolayısıyla ailecek sürekli görüşürdük. Bir süre sonra olaylar farklı gelişti. Eşim ve ben daha yakın olmaya başladık. Bana zaman zaman görücü usulü evlenip evlenmediğimi soranlar oluyor. Ben de onlara yarı yarıya cevabını veriyorum. Dini anlamda eşim benden daha yatkındır daha duyarlıdır. Ama ikimiz de tutucu değiliz. Normal çağdaş bir kadındır, giyim tarzında da yaşam tarzında da bunu yansıtır. Ama dini inançlarımızı da kendimize göre, kendi içimizde yaşarız. O yüzden eşimle büyük farklarımız yok. Sosyal yaşantı olarak da çok iyi anlaşıyoruz. Yaz tatilinde denizimize de gidiyoruz, ramazan ayında da oruç tutmamız gerektiğini düşünüyorsak da tutuyoruz. Eşim liseyi bitirdikten sonra Ege Üniversitesi’nde Matematik Bölümü’nde okudu. Bir yılın sonunda özel birtakım sebeplerden dolayı

birakmak zorunda kaldı. Milli Eğitim’de memur olarak çalışıyor. Emekliliğini doldurdu, önümüzdeki aylar içerisinde emekli olacak. İş anlamında eşim de biraz hırslı bir insandır. Birkaç iş görüşmesi yaptı. Yine öğrencilerle ve okulla ilgili birkaç yerden güzel yöneticilik teklifleri aldı. Çalışmaya devam edecek yani. Mesleki anlamda o da çok hırslıdır. Sonradan üniversitede lisans tamamladı. Hatta daha da ilerlemek gibi düşünceleri vardı. Hatta beni de çoğu zaman cesaretlendirir. Onun sayesinde ben de üniversiteye başvurduğum, ikinci üniversitemi okuyorum.

Eşinizin Almanya ile ilişkisi var mı?

Eşimin Almanya ile bir ilişkisi yok. Onun babasıyla benim babam yaştırlarmış; hatta arkadaşlarmış. Tıpkı benim babam gibi onun da babası yurtdışına çıkmış. Almanya’da işçi olarak çalışmış. Ama bir iki yıl sonra izne geldiğinde bir trafik kazası sonucunda çok genç yaşta hayatını kaybetmiş ne yazık ki. Eşim de daha küçük yaşlardaymış, dolayısıyla pek tanımıyor babasını. Belki yaşamış olsaydı eşim de Almanya’ya gidecekti ve benimle aynı şartlarda yaşamış olacaktı.

Sizce namus nedir?

Ataerkil bir toplumda anne babamız tarafından bize namus kavramının çok önemli olduğu öğretilirdi. Bu kavram halen de çok önemli. Ama ben şunu düşünüyorum; namus insanların beyninde. Örneğin, başını örterek dinini yaşamak, eşimin dışında kimseyle tokalaşmam gibi şeylerin namusla alakalı olmadığını düşünüyorum. Ailece öyle düşünüyoruz. Bence toplum olarak da öyle düşünülmesi gerekiyor.

Örneğin, bu sabah haberlerde izledim. Güneydoğu’da bir ilimizde 15 yaşında bir kız, amcasının iki oğlu tarafından tecavüze uğrayıp hamile kalmış. Kızı nehre atarak öldürmüş ailesi. İki hafta boyunca cenazesi hastaneden morgdan alınmamış. En sonunda bir amcası gidip cenazeyi almış ve kefenlenmeden cenaze morg torbasıyla gömülmüş. Cezalandırılan tecavüze uğrayan kız. Oysaki tecavüz eden amca çocukları cezalandırılmalıydılar. Hala böyle şeyler olmasına çok üzüldüm. Namus anlayışının bu olmaması gerektiğini düşünüyorum. Bizim toplumumuzda bunlar az da olsa hala var.

Namusun insanların kendi kişiliği, kendi yaşam tarzı, insanlara bakış açısı dinine bakış açısı, toplumuna bakış açısı, insanlara karşı duyduğu sevgi ve saygıyla alakalı diye düşünüyorum.

Dinin size ve ailenize etkileri nelerdir?

Ailem bizi dinini tanıyan bireyler olarak yetiştirdi. Annemiz de babamız da ilkokul mezunu olmasına rağmen bana dinimi tanıttılar. Atatürk'ü tanıttılar. Her ikisini de tanıttılar. Nasıl ibadet edileceğini, nasıl namaz kılınacağını gösterdiler. Mesela Türkiye'ye geldiğimizde babam bana 22 ciltlik Atatürk'ün Hayatı adlı bir ansiklopedi almıştı. Çok mutlu olmuştum. Ama onun yanında dinimizle ilgili kitaplar da almışlardı. Her ikisini de öğrenmem gerektiğini düşünüyorlardı. Tutucu birisi olarak yetiştirilmedim; ama dinimi tanıyan, bilen biri olarak yetiştirildim. Dinimi başkalarından duyarak değil de okuyarak öğrenmem gerektiğini düşünen birisi olarak yetiştirildim. Bundan dolayı çok mutluyum. Çok tutucu bir aile değiliz ama dinimizin gerektirdiği ve yapabileceğimize inandığımız şeyleri hala yapıyoruz.

Yurtdışında yaşamış yetişmiş birisi olarak genellikle insanlar farklı bakıyorlar. Hep böyle hissediyorum. Ben türban takmak isteyen türban da takabileceğini, başını açık tutmak isteyen başını açık tutabilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ancak bunların bir ölçütü olması gerekir. Eşimle çay içmeye bir kafeye gitmiştik. Başları türbanlı iki kız vardı; ama üzerlerinde de - bunu çok doğru bulmuyorum - streç kot vardı. Yani çelişkili şeyler diye düşünüyorum. Bunu sadece takmış olmak için takmışlar. Yani dini olarak düşünürsek saçının telinin bile görünmemesi gerekiyor. Eğer saçınızın yarısı zaten görünüyorsa o zaman o başörtüsünü takmış olmanın da anlamı yok. Hele kaldı ki çarşaf giyiliyor olmasını kesinlikle tasvip etmiyorum.

Gelecekle ilgili beklentileriniz nelerdir?

Aslında mesleki anlamda kendimi tatmin olmuş hissediyorum. Öğretmen olarak da çalıştım, idareci olarak da çalıştım. Mesleğimi seviyorum. Yurt dışında yaşamış olmanın verdiği bir avantaj olarak dile hâkim olduğumu düşünüyorum. Üniversiteye rahatça girdim ama hayalimde hep öğretmen

olmak vardı. O yüzden Alman Edebiyatı gibi bir bölümü yazmadım. Yüksek bir puanla üniversiteyi kazandım. Daha iyi bir yere de gidebilirdim ama benim hayalimde hep öğretmenlik olduğu için direkt eğitim fakültesine gittim. Mesleğimi seviyorum. Bu işi yapıyor olmaktan çok mutluyum. Birçok okulda çalıştım. İlkokul öğretmenini olarak da çalıştım. İngilizce öğretmenliği de yaptım. Birçok farklı okulda yani köy okulundan tutun da İzmir Fen Lisesi'ne kadar, her türlü okulda çalıştım.

Bu okulda Almanca derse giriyorum; ama üzgünüm ki kendi branş dersime giremiyorum. Okulda öğretmen sıkıntısı var. Bundan dolayı branşımın dışındaki derslere, öğretmeni olmayan derslere giriyorum. Bilgisayar, sosyal etkinlik, proje gibi birtakım dersler. Almanca adına bir şeyler yapmak istiyorum. Bir tane Almanca öğretmenimiz var. O da haftada 28 saat, bütün sınıfların derslerine giriyor. O da tabii yoruluyor. Ben de Almancadan kopmamak adına derse girmek istiyorum; ama dediğim gibi maalesef koşullar şu anda buna elvermiyor.

Genellikle bu meslekte alabileceğim hazzın tümünü aldım. O yüzden de mutluyum. İşten daha fazla bir beklentim yok. Çünkü daha fazlası yok diye düşünüyorum. Yaşayabileceğim tüm güzellikleri yaşadım. Zaman zaman ilkokulda okuttuğum öğrencilerimle karşılaşıyorum evlenip çocuk sahibi olmuşlar. Sosyal ağlarda onlarla hala görüşüyorum, mutlu oluyorum. Mesleki anlamda başka bir beklentim yok.

Gelecekle ilgili tek beklentim çocuklarımla mutluluğudur. Geçen yıl oğlum Amerika'ya gitmek istiyordu. Biraz imkânlarımızı zorladık. Amerika'ya gitti, oraları gördü. Başka bir kültürü gördüğü için çok mutluyum. Ben başka ülkeleri gördüğüm için ülkemizdeki insanların yaşamını, kültürünü, bakış açısını, dini yaşama tarzını gördüğüm yerlerin insanlarıyla karşılaştırabiliyordum ve onun da bunları yaşamasını, bu karşılaştırmayı yapabilmesini istiyordum. Gitti, gördü ve artık o da karşılaştırabiliyor. Benim ülkemde bu eksik ya da fazla, bu iyi ya da kötü diyebiliyor. Onun böyle birkaç deneyim daha edinebilmesini istiyorum. Aynı şekilde küçük oğlum da bu tür deneyimleri yaşayabilir umarım. Çünkü kendi toplumunu değerlendirebilmesi için başka kültürleri iyi tanıması gerekiyor. Bunun için mutlaka orada uzun süre dışarıda yaşaması gerekmiyor.

Eğitimde sizin için önem ve öncelik oluşturan unsurlar nelerdir?

Benim annem ve babam ilkokul mezunu oldukları için onların ocuk yetiştirme tarzları bana göre daha farklıydı. Ben niversitede okuyup üstüne de formasyon dersiyse pedagoji öğrenince bakış aım çok değişti. Anne babamı seviyordum; ama çok iyi bir ebeveyn olduklarını hiç düşünmedim. Ataerkil bir toplumuz dolayısıyla babamla ilişkilerimde - eminim babam beni çok severdi - özel hiçbir Şey konuşmuşluğumuz olmamıştır. Babamdan hiçbir zaman harçlık istememişimdir. Babam asla bizi kuağına alıp sevmemiştir. Sevgisini bakışlarıyla bize hissettirmeye çalışmıştır. Böyle bir aile yapımız vardı. Bu eksiklikleri içimde çok hissettiğim için daha iyi bir baba olmak, çocuklarıma daha yakın olmak için her Şeyi yaptım. Çocuklarımı onlara sürekli sarılarak, sevgimi göstererek, onları öperek büyüttüm. Mesela büyük oğlum ergenlik döneminde bu tür davranışlardan hoşlanmıyordu. ‘Ya baba saımı bozdun. Baba bırak ya ben ocuk muyum?’ Őeklinde tepkisini dile getirirdi. Yaşı ilerledikçe olaya o ergen düşüncesiyle bakmıyor artık. Beraber boğuşuyoruz, dvşyoruz, koşturuyoruz, kavga ediyoruz, sarılıyoruz. Böyle bir ilişkimiz var.

Çocuklarıma hiçbir zaman hiçbir konuda baskı yapmadım. Oğlum da Anadolu Lisesi mezunudur. Aynı okuldaydık. Hiçbir zaman dersine girmedim. Okulda baba olmadım, velisi her zaman annesiydi. Üniversite sınavlarına girdi, tercihini yaparken de sadece ‘‘Bunları yazdım.’’ dedi. Hala okuyor, kendini yeterince geliştirdiğini düşünüyorum.

Yalnız din konusunda zayıf kaldığını düşünüyorum. Yani tutucu değiliz ama gerektiğinde din konusunda elimizden geldiğince bir Şeyler yapmaya çalışıyoruz. ocuklarımin da içinde böyle bir Şey hissetmesini istiyorum. Çünkü inançsız bir insanın hiçbir zaman vicdanı olabileceğini sanmıyorum. Içinde hiç kimseye karşı sevgi de besleyemez diye düşünüyorum. ocuklarımin bunlara sahip olmasını dolayısıyla inançlı olmalarını istiyorum. Belki hacca gidemeyecekler, belki oruç tutamayacaklar, belki namaz kılamayacaklar bilmiyorum; ama ilerinde Allah sevgisinin ve inancının olmasını istiyorum.

Sizce Türkiye Avrupa Birliği'ne girmeli mi ya da girebilir mi?

Eğer biraz ekonomiyi ve siyaseti takip ediyorsanız Avrupa Birliği'nin kendilerini hem siyasi hem de ekonomik anlamda başka ülkelere karşı korunmak için oluşturdukları bir birlik olduğunu görürsünüz. Dönem dönem ülkelerin ekonomilerinde farklılıklar oluşabiliyor. şu anda Avrupa Birliği ülkeleri büyük sıkıntı içindeler. Bedelini de bütün üyeler ve üye olan devletlerin halkları ödüyor. Sadece birilerini dışlamak adına kendileri kadar ekonomisi güçlü olmayan ülkeleri de alıp sırtladıkları için bedelini hepsi ödüyorlar. İtalya, İspanya, Yunanistan gibi ekonomisi çok güçlü olmayan ve sadece belli başlı kollardan para kazanan ülkeler sıkıntı yaşıyor. Bedelini ise Almanya, İngiltere, Fransa gibi ekonomisi biraz daha kudretli ülkelerin vatandaşları ödüyor. İnanın oradaki insanlar şu anda benim çocukluk dönemimde olduğu gibi belirli bir refah seviyesine sahip değiller. Türkiye'de insanlar daha refah bu anlamda. O yüzden Avrupa Birliği'ne Türkiye'nin girmesini istemiyorum ve girmemesi gerektiğini düşünüyorum. Ama yine de her ülkeye gidilebilme, ulaşım kolaylığı hakkına sahip olmamız gerektiğini düşünüyorum.

Ufuk Bey, sorularımıza verdiğiniz içten yanıtlar ve bize ayırdığınız süre için size çok teşekkür ederiz.